

Wstęp

Lista kontrolna najważniejszych wytycznych dla Miast Przyjaznych Seniorom

Ta lista bazuje na wynikach projektu WHO Sieć Miast Przyjaznych Seniorom konsultowanego z 33 miastami w 22 krajach. Jest narzędziem, by miasta same mogły się ocenić i stworzyć plan dalszych działań. Bardziej szczegółowe listy wytycznych dla Miast Przyjaznych Seniorom można znaleźć w przewodniku WHO Global Age-Friendly Cities Guide.

Lista jest po to, by została wykorzystana przez osoby i grupy zainteresowane tym, by ich miasta stały się bardziej przyjazne dla starszych ludzi. Aby lista spełniła swoje zadanie, starsi ludzie muszą być zaangażowani jako pełnoprawni partnerzy. Biorąc pod uwagę plusy i minusy miast starsi ludzie oceniają, jak ta lista przystaje do ich własnego miasta. Seniorzy powinni odgrywać ważną rolę w sugerowaniu, wprowadzeniu zmian i monitorowaniu ulepszeń.

Link do pełnej metodologii: http://www.who.int/ageing/age_friendly_cities_guide/en/

Dane grupy wypełniającej narzędzie

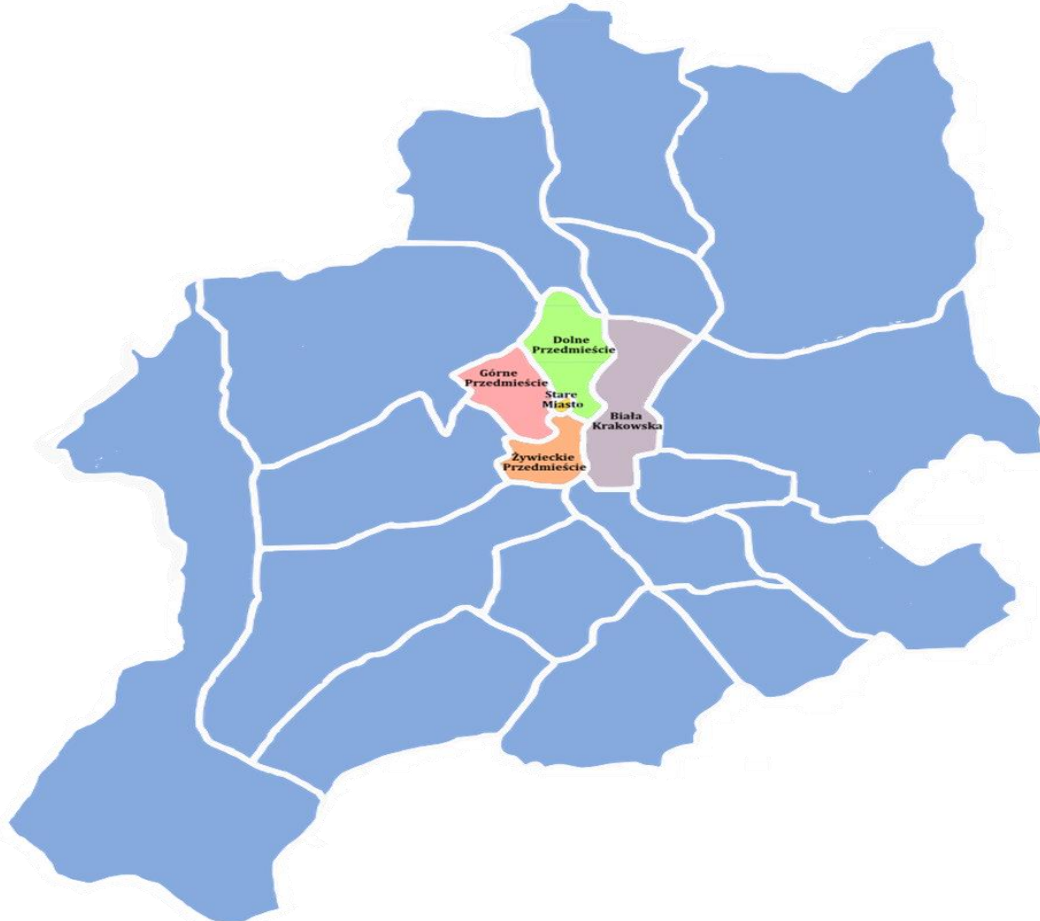
- nazwa grupy – Stowarzyszenie Wspierania Rodziny w Bielsku-Białej
- liczba członków w grupie - 5
- opis monitorowanego obszaru gminy/miasta: **Śródmieście – Centrum,**

Komorowice Krakowskie.

Śródmieście, Centrum – potoczna nazwa centralnej części Bielska-Białej obejmująca:

- Stare Miasto – Stare Miasto założone zostało na Wzgórzu Miejskim mającym w XIII wieku naturalne elementy obronne (skarpa), wzbogacone później murem miejskim. Dziś wzgórze znajduje się w sercu Bielska-Białej.
- Dolne Przedmieście – główny plac Dolnego Przedmieścia, pl. Chrobrego, uważany jest za centralny punkt miasta.
- Białą Krakowską – historyczna dzielnica Bielska-Białej, wschodnia część śródmieścia tego miasta, położona u zbiegu rzek Niwki i Białej.
- Górne Przedmieście – leży w zachodniej części Śródmieścia Bielska-Białej, wzdłuż dawnych dróg do Cieszyna. Do Górnego Przedmieścia zalicza się również Bielski Syjon. Początkowo Górne Przedmieście rozciągało się tylko wzdłuż ulic: Sobieskiego i Cieszyńskiej, jednak na początku XX wieku gwałtownie rozrosło się w kierunku północnym, a główną arterią dzielnicy stała się ul. Piastowska.

- Żywieckie Przedmieście - leży w południowej części Śródmieścia Bielska-Białej. Ośią urbanistyczną tej części miasta jest ul. Partyzantów.

Osiedle Komorowice Krakowskie ma powierzchnię 9,615 km², liczba ludności wynosi 7,7 tys. osób. Graniczy na północy z Bestwiną, na wschodzie i południu z osiedlami Hałcnów i Obszary, a na zachodzie z Komorowicami Śląskimi i miastem Czechowice-Dziedzice. Siedziba rady osiedla mieści się przy ul. Olimpijskiej 16. Granice administracyjnych osiedli niemal w całości pokrywają się z historycznymi granicami dzielnicy¹.

Granice dzielnicy wyznaczają:

- od północy i północnego zachodu – dzisiejsza granica miasta
- od południowego zachodu – droga ekspresowa S1, ul. Warszawska (DW 942)
- od południa – linie kolejowe: nr 190 i nr 117, rzeka Biała, ul. Daszyńskiego, ul. Niepodległości (DK 52)

¹Jerzy Polak: Przewodnik po Bielsku-Białej. Bielsko-Biała: Towarzystwo Miłośników Ziemi Bielsko-Bialskiej, 2000. ISBN 83-9020079-7— sekcje Historia i Zabytki

- od wschodu – potok Kromparek.

Komorowice od północy graniczą z miastem Czechowice-Dziedzice i Bestwiną, od zachodu ze wsią Mazańcowice i dzielnicą Stare Bielsko, a od południa i wschodu z Dolnym Przedmieściem, Obszarami i Hałcnowem – również dzielnicami Bielska-Białej.

Rozciągłość dzielnicy w kierunku równoleżnikowym wynosi 4,2 km, a południkowym 5,2 km. W Komorowicach znajduje się najniższy punkt Bielska-Białej. Są nim Stawy Komorowickie położone na wysokości 262 m n.p.m. Odległość w linii prostej z Komorowic do ścisłego centrum miasta wynosi ok. 3,7 km².

² [pl.wikipedia.org/wiki/Komorowice_\(Bielsko-Biała\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Komorowice_(Bielsko-Biała))

Spis treści

[Wstęp](#)

[Spis treści](#)

[Przegląd lokalnej polityki senioralnej](#)

[Usługi zdrowotne i pomoc społeczna](#)

[Transport publiczny \(autobus, tramwaj\)](#)

[Przestrzeń publiczna i budynki](#)

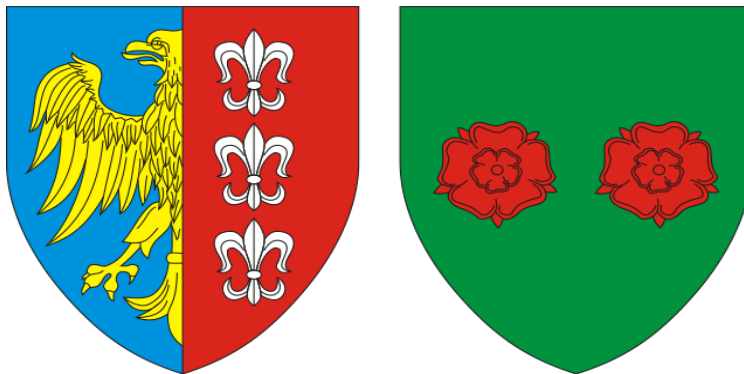
[Warunki mieszkaniowe](#)

[Komunikacja i informacja](#)

[Partycypacja społeczna, obywatelska i włączenie społeczne](#)

[Wolontariat, zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji](#)

Przegląd lokalnej polityki senioralnej miasta Bielska- Białej, gmina miejska na prawach powiatu.

Miasto Bielsko-Biała położone jest w południowej części Polski na obszarze województwa śląskiego na Pogórzu Śląskim na wysokości 262 m n.p.m. – 1117 m n.p.m. Bielsko-Biała charakteryzuje się bardzo dużym zróżnicowaniem klimatycznym. Jest to siódme miasto pod względem liczby mieszkańców i powierzchni w województwie śląskim. W układzie funkcjonalno-przestrzennym województwa śląskiego miasto Bielsko-Biała stanowi centrum handlowo-usługowe, gospodarczo-administracyjne oraz naukowe i kulturalne subregionu południowego obejmującego powiaty: Bielsko-Biała, bielski, cieszyński i żywiecki. W obszar miasta wnoszący 125 km² wchodzi rozległe tereny rekreacyjno-wypoczynkowe o wysokich

walorach krajobrazowych położone głównie w południowej części Bielska-Białej. Przeszło 50% powierzchni miasta stanowią tereny zielone. W granicach administracyjnych Bielska-Białej znajdują się 2 obszary Natura 2000, 2 rezerваты przyrody, 2 parki krajobrazowe, 3 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz 2 użytki ekologiczne. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych wynosi 2 901 ha³.

- liczba zameldowanych mieszkańców wg stanu na dzień 31.12.2014r. - 173.013, odsetek osób powyżej 65 lat w ogólnej liczbie ludności zameldowanej wynosi 17%.
- Istnieje duże prawdopodobieństwo, że statystyki dotyczące liczby osób w wieku podeszłym bazujące na zameldowanych w mieście są zaniżone ze względu na liczne wyjazdy osób młodych (w wieku produkcyjnym) do pracy za granicą. Osoby takie nie wymeldowują się, w związku z czym odsetek ludzi starszych w gminie jest w rzeczywistości dużo wyższy.

Problemy demograficzne

Wyzwaniem dla Bielska-Białej, związanym ze zmianami demograficznymi, jest konieczność reorganizacji i dostosowania usług publicznych (usług społecznych, mieszkalnictwa komunalnego, kultury, pomocy społecznej, transportu publicznego) do zmian w skali całego miasta, ale przede wszystkim do zmian zachodzących pomiędzy dzielnicami – osiedlami, z których centralnie położone – składające się na historyczne śródmieście – serce i symbol miasta – wyludniają się najszybciej, i jak na razie - trwale. Osiedla te, w większości, zamieszkują najsłabsze grupy społeczne⁴.

Od 01.02.2011r. do 31.07.2012r. MOPS realizował projekt konkursowy pt.: „Interaktywna mapa problemów społecznych Bielska-Białej” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównym celem projektu było zwiększenie efektywności polityki społecznej miasta Bielska-Białej poprzez utworzenie do lipca 2012r. map problemów społecznych poszczególnych Osiedli. W ramach projektu przeprowadzono:

1) badanie świadomości i opinii mieszkańców Bielska-Białej nt. sytuacji społecznej oraz podstawowych aspektów życia miejskiego;

2) badanie problemów społecznych na podstawie dokumentacji instytucji obsługujących mieszkańców miasta Bielska-Białej. Powstała także m.in. recenzowana publikacja pt.: „Bielsko-Biała: zjawiska i problemy społeczne 2010 – fakty i opinie”

³

⁴ S.21

(prezentująca wyniki badań prowadzonych w ramach Projektu). Wspomniana książka zawiera bardzo szczegółową charakterystykę demograficznego obrazu miasta i jego 30 jednostek pomocniczych (powierzchnia, ulice, liczba mieszkańców danego osiedla ogółem) z uwzględnieniem podziału na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny i płeć.

Analiza danych odnośnie trzech podstawowych grup wieku wśród mieszkańców Bielska-Białej wskazuje na kilka podstawowych tendencji:

- pierwsza odnosi się do wzrastającej części zbiorowości w wieku poprodukcyjnym;
- druga, to spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców Bielska-Białej;
- trzecia, to systematyczny spadek liczby ludności w pierwszej kategorii wieku, (przedprodukcyjnej), gdzie od 2000 roku obserwuje się systematyczny spadek liczby najmłodszych obywateli miasta.

Wszystkie trzy tendencje są charakterystyczne dla struktur miejskich starzejących się i starych. Osiedla o progresywnej strukturze ludności stanowią 20,0% spośród wszystkich 30 osiedli Bielska-Białej, choć niemal wszystkie naznaczone są tendencją do demograficznej starości, jako że mieszkający w nich seniorzy, to ponad 14% ich ogółu (Hałcnów, Komorowice Krakowskie, Wapienica, Stare Bielsko, Lipnik, Biała Wschód). Zastojowy model struktury ludności według płci i wieku reprezentują zbiorowości zamieszkujące trzy osiedla: Komorowice Śląskie, Kamienica i Karpackie. Trzeci model demograficzny – regresywny, w zbiorowości mieszkańców Bielska-Białej obejmuje, pozostałe dwadzieścia jeden osiedli ze zbiorowościami w różnych fazach demograficznego starzenia się i starości. Osiedla o regresywnej strukturze ludności stanowią 70,0% spośród wszystkich 30 tworzących strukturę administracyjną stolicy Podbeskidzia. Ten trend postępującego starzenia się mieszkańców 21 osiedli należy stale obserwować, bowiem przekroczenie wskaźnika 14% ogółu populacji oznacza, że kategoria osób w wieku poprodukcyjnym będzie orientować całą zbiorowość właśnie ku pogłębiającej się demograficznej starości⁵.

⁵Publikacja książkowa: „Bielsko-Biała: zjawiska i problemy społeczne 2010 – fakty i opinie” (Plik PDF); Sprawozdanie z działalności MOPS w Bielsku-Białej za 2014 rok (Plik PDF); Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2014 rok (Plik PDF);

Działania podejmowane przez miasto Bielsko-Biała w związku ze starzeniem się ludności:

1. W maju 2015 r. po raz pierwszy w Bielsku-Białej utworzona została Rada Seniorów Miasta, a w dniu 24.11.2015 r. Rada Miejska w Bielsku-Białej wybrała jej skład. Pierwsze posiedzenie ww. Rady odbyło się w dniu 9.12.2015 r., na którym wybrano Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz Sekretarza. Kadencja Rady trwa 4 lata, a spotkania odbywają się co najmniej raz na kwartał. Na spotkania Rada może także zapraszać osoby, które prowadzą działania na rzecz osób starszych. Do zadań Rady należy w szczególności:

- a. konsultowanie priorytetów w zakresie zadań realizowanych przez Miasto Bielsko-Biała na rzecz osób starszych,
- b. opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących osób starszych,
- c. inicjowanie działań na rzecz osób starszych,
- d. współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób starszych,
- e. wymiana doświadczeń z radami seniorów działającymi na terenie innych gmin.

Co roku organizowany jest konkurs ofert dla organizacji pozarządowych m.in. w tematyce aktywizowania i wspierania osób starszych w Bielsku-Białej.

2. Od 2012 r. Miasto realizuje projekt pt.: "Dostęp do Internetu oknem na świat", który skierowany jest do osób niepełnosprawnych, jednakże większość uczestników to osoby starsze. Celem projektu jest przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu ww. grupy poprzez przekazanie w bezpłatne użytkowanie sprzętu komputerowego, opłatę abonamentu Internetowego oraz świadczenie pomocy technicznej wszystkim uczestnikom. Projekt będzie trwał do 2020 r.

3. Miejskie jednostki organizacyjne podejmują wiele różnych działań na rzecz osób starszych w ramach swojej działalności statutowej (sport, kultura, itp.).

4. Realizowany jest program pn.: „Giełda Wolontariatu w MOPS w Bielsku-Białej”. Wśród celów należy wskazać szerzenie idei wolontariatu w środowisku lokalnym poprzez pomoc na rzecz osób potrzebujących oraz pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i zwiększenie ich aktywności społecznej poprzez zaangażowanie wolontariuszy. Na przestrzeni 2015 roku (do dnia 09.12.2015 r.) zawarto 61 *Porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych na czas dłuższy niż 30 dni* (dot. osób starszych), a pomoc tę świadczyło 37 wolontariuszy.

5. Realizacja programu pn. „Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych”. Celem jest wsparcie osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów w dostępie do informacji dotyczących wszystkich sfer życia oraz wsparcie w sprawnym korzystaniu z ofert organizacji, instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie miasta. Na przestrzeni 2015 roku (do dnia 09.12.2015 r.) udzielono 1053 porady osobom starszym i niepełnosprawnym oraz członkom ich rodzin.

6. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizuje zadanie własne gminy w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej mieszkańców Bielska-Białej, którzy wymagali całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogli samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Równocześnie realizuje zadanie własne powiatu w zakresie umieszczania skierowanych do domów pomocy społecznej mieszkańców Bielska-Białej oraz osób skierowanych przez inne gminy. W MOPS wszystkie wnioski o skierowanie do DPS i umieszczenie w DPS realizuje Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia. Pracownicy socjalni udzielają osobom i rodzinom ubiegającym się o świadczenie w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej, informacji i porad.

7. MOPS prowadzi również działania z zakresu pracy socjalnej, środowiskowej pracy socjalnej i animacji lokalnej. Prowadzi 2 Domy Dziennego Pobytu, w tym jeden jest przeznaczony dla osób dotkniętych chorobą Alzheimera lub innymi zaburzeniami otępiennymi; 2 Kluby Samopomocy dla osób starszych; 4 domy pomocy społecznej (dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych oraz osób niepełnosprawnych fizycznie)

W Bielsku-Białej realizowane są zadania na rzecz osób starszych zapisane w poniższych dokumentach:

- „Miejski Program na rzecz Osób Starszych na lata 2014-2020” (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/969/2014 z dn. 29.04.2014 r.);
- „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020” (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/967/2014 z dn. 29.04.2014 r.);
- „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemoc w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2014-2020” (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/970/2014 z dn. 29.04.2014 r.);
- „Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020” (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/974/2014 z dn. 29.04.2014 r.);

- Realizacja pilotażowego programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla jednostek samorządu terytorialnego „Aktywny samorząd” (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/502/2012 z dn. 26.06.2012 r.);
- „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2014-2020 (kontynuacja PROM 2007-2013)”. (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XIII/214/2015 z dn. 24.11.2015 r.);

Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2014-2020 jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności miasta łącząc sferę społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną i środowiskową w taki sposób, aby wyprowadzić obszary zdegradowane z zapaści oraz podnieść jakość życia osób mieszkających na nich, adresowany jest również do osób starszych.

Gmina dysponuje diagnozą zbiorowości osób starszych, w tym szczegółowymi danymi odnośnie osób potrzebujących świadczeń z pomocy społecznej

MOPS w Bielsku-Białej, który realizuje zadania z pomocy społecznej posiada informacje na temat osób potrzebujących pomocy. Informacje te pozyskiwane są zarówno od osób indywidualnych jak i organizacji działających na terenie całego Miasta. Najczęściej informacje napływają do MOPS od osób prywatnych (w formie zgłoszeń osobistych, telefonicznych, mailowych, listowych), które pragną pozostać anonimowe. Dużą ilość zgłoszeń uzyskują pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną w miejscu zamieszkania klientów ośrodka (od osób korzystających z różnych form wsparcia oraz ze strony środowisk sąsiedzkich osób potrzebujących). Informacje napływają również z placówek służby zdrowia, sądownictwa (w tym od kuratorów zawodowych i społecznych), placówek oświatowych, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej oraz organizacji trzeciego sektora. Należy zaznaczyć, że zgłoszenia przekazywane do MOPS od różnych instytucji są wynikiem wieloletniej współpracy i mają charakter formalny, opierający się na obowiązujących przepisach.

Gmina prowadzi systematyczną ocenę (zarówno ex ante jak i ex post) zadań świadczonych przez jej instytucje na rzecz osób starszych

Działania na rzecz osób starszych prowadzone są w przez różne miejskie jednostki organizacyjne. Na każde półrocze oraz na koniec roku sporządzane jest sprawozdanie

z wszystkich działań realizowanych w danym okresie m.in. na rzecz osób starszych. Przedmiotowe sprawozdanie, w zakresie wsparcia osób starszych, sporządzane jest przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. W trakcie pisania takiego sprawozdania istnieje możliwość zweryfikowania i porównania działań prowadzonych na rzecz osób starszych i oceny ich efektywności.

Ponadto MOPS corocznie przygotowuje „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej” za dany rok oraz przygotowuje „Ocenę zasobów pomocy społecznej”.

„Ocena zasobów pomocy społecznej” oparta jest o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej; obejmuje w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący oraz obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy.

Powyższy dokument przygotowany jest w oparciu o następujące źródła informacji: „Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach MPiPS-03”, „Bank Danych Lokalnych” prowadzony przez Główny Urząd Statystyczny oraz szeroki zakres danych pochodzących z różnorodnych obszarów funkcjonowania: Biura Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Domu Pomocy Społecznej „Dom Nauczyciela”, Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych, Domu Pomocy Społecznej dla Przewlekle Chorych, Domu Pomocy Społecznej Hospicjum, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, Miejskiego Zarządu Oświaty w Bielsku-Białej, Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej, Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej, Środowiskowego Centrum Pomocy w Bielsku-Białej, Środowiskowego Domu Samopomocy „Podkowa” w Bielsku-Białej, Wydziału Budżetu Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Wydziału Mienia Gminnego i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Bielsku-Białej, Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Bielsku-Białej oraz Żłobka Miejskiego w Bielsku-Białej.

Przygotowanie Oceny dokonywane jest za pośrednictwem internetowej Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), zawierającej formularze dla ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie. Dzięki CAS możliwe jest automatyczne przesyłanie danych z formularzy do Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej. Po raz pierwszy Ocena

Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS) z wykorzystaniem aplikacji komputerowej przeprowadzona była w 2012 roku analizując dane z roku 2011. W latach 2012-2014 narzędzie miało charakter pilotażowy i poddawane było ciągłej standaryzacji.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej zawiera szczegółowe dane dotyczące:

- sytuacji demograficznej i społecznej miasta,
- osób korzystających z pomocy i wsparcia,
- zadań własnych gminy i powiatu w zakresie pomocy społecznej,
- zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia (m.in.: Środowiskowe Domy Samopomocy, Dienne Domy Pomocy, Kluby Samopomocy, Domy Pomocy Społecznej, Warsztat Terapii Zajęciowej – liczba placówek i miejsc w placówkach; liczba osób korzystających, umieszczonych, oczekujących na przyjęcie; kadra placówek; roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek),
- kadry jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego,
- aktywności projektowo-konkursowej jednostki,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi (zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia),
- wskaźników oceny zasobów pomocy społecznej,
- środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej.

Formuła dokumentu Oceny umożliwia porównanie danych pochodzących z kilku lat. Tak kompleksowa analiza stanowi cenne źródło informacji nie tylko na temat zasobów, ale również dotyczy ewentualnych potrzeb w zakresie pomocy i polityki społecznej na rzecz osób potrzebujących wsparcia, w tym seniorów.

Gmina wspiera inicjatywy tworzenia i rozwijania działalności grup samopomocowych dla rodzin/opiekunów osób starszych zależnych, dotkniętych problemem niepełnosprawności.

W ramach działalności Domu Dziennego Pobytu dla Osób Dotkniętych Chorobą Alzheimera lub innymi zaburzeniami otępiennymi prowadzonego przez Środowiskowe Centrum Pomocy (miejska jednostka organizacyjna) została powołana grupa wsparcia dla rodzin i opiekunów, która jest ściśle powiązana z poradnictwem o charakterze wspierającym i edukacyjnym dotyczącym głównie opieki i organizacji pomocy osobom dotkniętym chorobą

otępienną. Corocznie odbywają się uroczyste obchody jubileuszowe funkcjonowania ww. Ośrodka dla podopiecznych, ich rodzin, opiekunów i pracowników.

Ponadto, same organizacje pozarządowe prowadzą szereg działań samopomocowych dla swoich członków – seniorów. Są to: pomoc w zakupach, sprawach urzędowych, odwiedziny w szpitalach, itp.

Usługi zdrowotne i pomoc społeczna

1. Jest odpowiednio dużo usług, które wspierają promowanie zdrowego stylu życia (dane można uzyskać w wydziale zdrowia, wydziale polityki społecznej).

a. Czy dla seniorów organizuje się bezpłatne i szeroko dostępne badania profilaktyczne, np. kardiologiczne, onkologiczne, szczepienia przeciwko grypie, porady zdrowotne, “białe niedziele”?

tak nie

Gmina Bielsko-Biała od wielu lat organizuje i finansuje badania profilaktyczne skierowane do mieszkańców naszego miasta, w tym do seniorów, są to:

- badania w kierunku chorób układu krążenia (mieszkańcy Bielska-Białej w wieku 30-60 lat),
- badania przesiewowe w kierunku nowotworów płuc i gruźlicy płuc (mieszkańcy Bielska-Białej w wieku (40-65 lat),
- badania przesiewowe w kierunku raka jajnika (kobiety-mieszkanek Bielska-Białej, w wieku pow. 40 roku życia),
- badania przesiewowe w kierunku raka prostaty (mężczyźni-mieszkańcy Bielska-Białej, w wieku pow. 50 roku życia).

b. Czy informacja o tych usługach dociera do seniorów?

tak raczej tak raczej nie nie

Jakie kanały informacji się stosuje?

Seniorzy uzyskują informację o świadczeniach z pomocy społecznej głównie od lekarza rodzinnego, rodziny i znajomych, a także od pracowników socjalnych, pielęgniarek środowiskowych – informacja przesyłana jest do placówek podstawowej opieki zdrowotnej funkcjonujących na terenie Bielska-Białej oraz do bielskich Rad Osiedli. Realizator badań (placówka medyczna) także bierze udział w rozpowszechnianiu informacji o badaniach.

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu

Obywatele dla Demokracji

Dodatkowo, informacje o badaniach rozpowszechniana jest za pośrednictwem strony internetowej Urzędu, Magazynu Samorządowego „W Bielsku-Białej” (dwutygodnik wydawany przez Samorząd), w formie ulotek i ogłoszeń dostępnych w siedzibie Urzędu.

W ramach działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej Urząd Miejski w Bielsku-Białej organizuje audycje radiowe emitowane w Radio Bielsko. Tematyka audycji realizowanych w 2015 r. to:

- Problematyka depresji w związku ze Światowym Dniem Walki z Depresją,
- Profilaktyka gruźlicy w związku ze Światowym Dniem Walki z Gruźlicą,
- Problematyka stresu u dzieci i młodzieży,
- Szkodliwość palenia tytoniu w związku ze Światowym Dniem bez Tytoniu,
- Na temat wpływu promieni słonecznych na zdrowie człowieka,
- Profilaktyka chorób prostaty w związku z Europejskim Dniem Prostaty,
- Profilaktyka chorób serca w związku ze Światowym Dniem Serca,
- Zdrowy styl życia osób starszych w związku z Międzynarodowym Dniem Osób Starszych,
- Promocja zdrowia psychicznego u dzieci i młodzieży w związku ze Światowym Dniem Zdrowia Psychicznego,
- Zdrowe odżywianie w związku ze Światowym Dniem Walki z Otyłością,
- Profilaktyka cukrzycy w związku ze Światowym Dniem Walki z Cukrzycą,
- Problematyka HIV/AIDS w związku ze Światowym Dniem AIDS.

Do udziału w audycjach zapraszani są specjaliści z dziedziny nauk medycznych i innych, którzy po zakończeniu audycji pełnią 30 minutowy dyżur telefoniczny, podczas którego (poza anteną) radiosłuchacze mają możliwość zadawania pytań. Ponadto każdy specjalista przygotowuje artykuł tematycznie związany z audycją, który zamieszczany jest w Magazynie Samorządowym „W Bielsku-Białej” oraz na stronie internetowej Urzędu.

2. Usługi społeczne świadczone niepełnosprawnym/zależnym seniorom w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej są skoordynowane (dane można uzyskać w wydziale zdrowia, wydziale polityki społecznej/MOPS).

a. Czy indywidualne usługi świadczone niepełnosprawnym/zależnym seniorom w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej są skoordynowane (w szczególności w zakresie świadczenia usług leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych)

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

tak raczej tak raczej nie nie

Proszę podać współpracujące instytucje (np. ośrodek zdrowia, szpital, placówka opiekuńczo-lecznicza, hospicjum, ośrodek pomocy społecznej, DPS) oraz zakres i sposób, w jaki przebiega współdziałanie (np. pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej z pracownikiem socjalnym)

Z inicjatywy Szpitala Wojewódzkiego w sytuacji osoby starszej samotnej, której stan zdrowia nie pozwala na samodzielne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania, uruchamiana jest procedura skierowania do DPS.

MOPS współpracuje z instytucjami opieki zdrowotnej – współdziała z lekarzem, pielęgniarką podstawowej opieki zdrowotnej, następnie z opiekunami, terapeutami realizującymi usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne. Szczególnie ważna jest współpraca pielęgniarki środowiskowej z pracownikiem socjalnym oraz opiekunką w zakresie świadczenia usług zdrowotnych i pielęgnacyjno-opiekuńczych osobom starszym/zależnym.

b. Czy ośrodki pomocy społecznej lub urząd mają aktualną diagnozę potrzeb w zakresie usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych?

tak nie

W 2008 roku poddano analizie usługi opiekuńcze, świadczone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, realizowane jako zadanie własne gminy. Przeprowadzono badania ankietowe wśród 110 osób, korzystających z usług opiekuńczych. Podobne badanie zostało przeprowadzone w 2009 roku na grupie 123 usługobiorców, jak i 2010 roku na grupie 88 osób. W 2013 roku zdiagnozowano zakres i skalę potrzeb osób niepełnosprawnych w świetle różnych form wsparcia. W tym celu przeprowadzono badania ankietowe wśród 30 osób korzystających z pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, jak również wśród 126 osób, u których świadczone są usługi opiekuńcze. W badaniu brały udział wyłącznie osoby niepełnosprawne.

Przeprowadzone badania stanowią dla Ośrodka cenne źródło informacji o aktualnych potrzebach usługobiorców, dają miarodajną ocenę już realizowanej pomocy oraz ukierunkowują działania na przyszłość. W roku 2016 planuje się przeprowadzenie kolejnych badań.

Nie bez znaczenia jest także fakt, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizuje nie tylko zadania wynikające z Ustawy o pomocy społecznej, ale także z innych regulacji prawnych (ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa o systemie oświaty – pomoc materialna dla uczniów, ustawa

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu

Obywatele dla Demokracji

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). Pracownicy Ośrodka realizujący zadania wynikające z powyższych ustaw z chwilą powzięcia informacji o konieczności udzielenia pomocy w formie usług opiekuńczych, informują pracowników socjalnych o konieczności podjęcia stosownych działań pozostających w ich kompetencji.

Należy zatem stwierdzić, iż MOPS w Bielsku-Białej posiada rozległą wiedzę na temat osób wymagających pomocy. Jednocześnie trudne jest pozyskanie pełnej, bieżącej wiedzy o wszystkich osobach potrzebujących wsparcia ani przez MOPS ani żadną inną instytucję w mieście – nie każda osoba starsza, zgadza się przyjąć oferowaną pomoc czy ocenia swoją sytuację życiową, jako wymagającą wsparcia instytucji.

Jakie działania w zakresie rozwoju usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych są planowane na najbliższe kilka lat?

MOPS w Bielsku-Białej w dalszym ciągu będzie realizował pomoc dla seniorów i osób niepełnosprawnych przewidzianą w *Ustawie o pomocy społecznej*, wykorzystując środki finansowe przeznaczone na jej realizację. Ponadto, planuje się uzyskać dodatkowe fundusze ze środków Unii Europejskiej na poszerzenie oferty skierowanej dla tej grupy odbiorców (usługi asystenckie, transportowe, rehabilitacyjne, itp.). Ośrodek kładzie duży nacisk na kształcenie osób realizujących usługi opiekuńcze, dlatego też pracownicy będą kontynuować uczestnictwo w szkoleniach mających na celu dalsze doskonalenie zawodowe.

c. Czy urząd miasta dysponuje informacjami o instytucjach (podmiotach publicznych, prywatnych, organizacjach pozarządowych, podmiotach kościelnych) świadczących usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne?

tak nie

Jak udostępni się tę informację?

Informacje na temat ww. podmiotów są dostępne w „Informatorze dla osób niepełnosprawnych”, stronie internetowej Urzędu, w jednostce organizacyjnej zajmującej się daną tematyką oraz w Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej.

Zdaniem seniorów jest potrzebne opracowanie i udostępnienie informatora dla osób starszych – przede wszystkim w formie papierowej, zawierającego szczegółowe informacje

o uprawnieniach przysługujących seniorom i formach uzyskania pomocy (rodzaj usługi, miejsce jej świadczenia, odpłatność).

e. Czy urząd miasta dysponuje diagnozą potrzeb w zakresie domów pomocy społecznej i dziennych domów pobytu dla seniorów? (dane można uzyskać w wydziale polityki społecznej)

tak nie

MOPS posiada w swoich zasobach bieżące informacje dotyczące m.in.

- liczby i typów DPS funkcjonujących w Bielsku-Białej;
- cech społeczno-demograficznych osób skierowanych i umieszczonych w DPS według typów placówek
- mieszkańców Bielska-Białej przebywających w latach w DPS prowadzonych przez Miasto Bielsko-Białą oraz inne powiaty;
- mieszkańców innych gmin przebywających w DPS prowadzonych przez Miasto Bielsko-Białą oraz średni miesięczny koszt utrzymania
- mieszkańców Bielska-Białej przebywających w DPS na terenie poszczególnych powiatów
- ruchu mieszkańców w DPS na terenie Bielska-Białej i innych powiatów
- średniego czasu oczekiwania na umieszczenie w DPS w Bielsku-Białej oraz na terenie innych gmin/powiatów
- środków finansowych wydatkowanych przez miasto Bielsko-Białą z tytułu pobytu mieszkańców gminy w DPS na terenie innych powiatów.

Co wynika z tej diagnozy (Ocena zasobów w pomocy społecznej w zakresie świadczenia usług seniorom) ?

Porównując dane z lat 2013-2014 największy bezwzględny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej wystąpił w roku objętym oceną w przypadku: długotrwałej lub ciężkiej choroby (+34) oraz bezdomności (+29). Analizując sytuację klientów MOPS z roku 2012 oraz 2014, największy bezwzględny wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy dotyczył długotrwałej lub ciężkiej choroby (+183); niepełnosprawności (+90); ubóstwa (+72). W roku 2014 największy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w stosunku do 2013 roku zanotowano w przypadku trzech powodów: bezrobocie (-188); bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym rodziny niepełne, (-51); ubóstwo (-48).

Rekomendacje opracowane w oparciu o OZPS dotyczące seniorów to:

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu

Obywatele dla Demokracji

- rozwój systemu poradnictwa specjalistycznego oraz terapii rodzinnej, wspierającego rodziny w sytuacjach kryzysowych;
- poszerzenie oferty usług socjalnych i prawnych pozwalających na wzmocnienie autonomii osób zależnych (niepełnosprawnych, starszych), czemu sprzyjać będzie: rozbudowa i modernizacja placówek, zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i wspomagających w środowisku zamieszkania oraz promowanie i rozwijanie specjalistycznego poradnictwa.
- dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, w tym rozwój sieci rodzinnych domów pomocy, które w bliższej perspektywie zapewnią opiekę całodobową osobom oczekującym na umieszczenie w DPS, a w dalszych latach przejmą część zadań związanych z zapewnieniem opieki rosnącej populacji osób starszych;

Transport publiczny (autobus, tramwaj)

1. Koszty publicznego transportu są spójne, wyraźnie zaprezentowane i dostępne (tanie).

a. Czy system transportu publicznego przewiduje zniżki dla seniorów?

tak nie

b. Jakie preferencyjne warunki korzystania z transportu publicznego przewiduje prawo lokalne dla seniorów (np. bezpłatne bilety, zniżki na bilety)?

Komentarze i przykład:

Seniorzy mogą korzystać z biletu ulgowego od 65 lat. Do bezpłatnych przejazdów uprawnione są osoby, które ukończyły 70 lat.

Publiczny transport jest pewny i częsty, włączając w to noce, weekendy i święta.

a. Czy transport publiczny działa na terenie miasta/gminy?

tak nie

b. Czy transport publiczny działa po godzinie 20:00?

tak nie

c. Czy transport publiczny działa we wszystkie dni wolne od pracy?

tak nie

Komentarze i przykład:

Miejski Zakład Komunikacji zapewnia połączenia autobusowe ze wszystkich dzielnic. Większość linii przebiega przez centrum miasta gdzie zlokalizowane są punkty handlowo-usługowych oraz placówki użyteczności publicznej. Kilkadziesiąt linii obsługuje wszystkie dzielnice w obrębie Bielska-Białej oraz okoliczne wsie i miasta. W dni robocze częstotliwość i jakość połączeń jest zadowalająca – na najbardziej obleganych trasach linie kursują w godzinach szczytu co kilkanaście minut. Problemem są weekendy, w czasie których na wielu liniach znacznie ograniczona jest liczba kursów. **Dla przykładu linia 32 - ilość wykonywanych kursów dziennie: w dni robocze 63, w soboty 32, w niedziele 30.**

Uwzględnienie w standardzie usług dostępu osób niepełnosprawnych oraz o ograniczonej zdolności ruchowej do publicznego transportu zbiorowego⁶.

Organizator publicznego transportu zbiorowego, jakim jest miasto Bielsko-Biała, dąży do dostosowania przewozów pasażerskich do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz o ograniczonej zdolności ruchowej. W ramach tych działań planuje się podjęcie szeregu zadań w zakresie: 1) przystanków komunikacyjnych, 2) taboru wykorzystywanego do obsługi sieci komunikacyjnej, 3) informacji dostępnej dla pasażerów. Wraz z przewidywanymi zmianami demograficznymi, polegającymi na postępującym procesie starzenia się społeczeństwa, należy spodziewać się wzrostu ilości podróży odbywanych komunikacją zbiorową przez osoby starsze. Osoby te często, z racji wieku i stanu zdrowia, nie mogą podróżować samodzielnie komunikacją zindywidualizowaną, dlatego wybierają komunikację zbiorową. Standard usług w przewozach o charakterze użyteczności publicznej jest dla tej grupy pasażerów szczególnie ważnym aspektem⁷. Aktualnie Miejski Zakład Komunikacji wykonuje kursy pojazdami również niskopodłogowymi, m.in. marek Solaris oraz Mercedes-Benz, w tym niskopodłogowymi pojazdami przegubowymi na najbardziej obleganych kursach. Tabor ulega sukcesywnej wymianie; część nowego taboru była współfinansowana ze środków europejskich. Autobusy te posiadają udogodnienia dla osób niepełnosprawnych oraz starszych – oznaczone miejsce na wózek inwalidzki, większą przestrzeń pomiędzy siedzeniami dla ułatwienia wstawania/siadania, przyciski otwarcia drzwi oraz stopu zlokalizowane na wysokości dostępnej dla osób na wózkach i w pobliżu siedzeń dla osób starszych oraz wyciągane lub wysuwane podjazdy dla wózków.

^{6 6} Uchwała nr XXXVIII/910/2014 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 4 lutego 2014r w sprawie uchwalenia „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Bielska-Białej na lata 2014 - 2023”,

⁷Ibidem, s.82

2. Wszystkie tereny miejskie i usługi są dostępne publicznym transportem, trasy i pojazdy są dobrze oznaczone i mają dobre połączenia.

a. Czy w obrębie mojej dzielnicy/osiedla mogę dogodnie dojechać transportem publicznym do ważnych punktów użyteczności publicznej (np. biblioteka, placówka urzędu gminy/miasta)?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy z mojej dzielnicy/osiedla mogę dojechać transportem publicznym do centrum miasta?

tak, bezpośrednio tak, z przesiadką nie ma dojazdu

c. Czy z mojej dzielnicy/osiedla mogę dojechać transportem publicznym do innych dzielnic miasta, w tym dokonując przesiadek?

tak, bezpośrednio tak, z przesiadką nie ma dojazdu

Gdzie nie możesz dojechać ze swojego miejsca zamieszkania lub na jakie trudności natrafiasz? Jak można je rozwiązać?

Wdrażając „Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Bielska-Białej na lata 2014 - 2023”, w szczególności zapisy w zakresie dostosowania oferty przewozowej do potrzeb obecnych i potencjalnych pasażerów, np. *Zapewnienie połączeń bezpośrednich głównych dzielnic mieszkaniowych z centrum (s.78)*.

3. Pojazdy są czyste, dobrze utrzymane, łatwo dostępne, nie są przepełnione, mają miejsca dla niepełnosprawnych (uprzywilejowanych).

a. Czy pojazdy transportu publicznego są czyste i dobrze utrzymana (np. działa klimatyzacja, oświetlenie)?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy połączenia obsługiwane są przez pojazdy niskopodłogowe?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy w pojazdach są oznakowane miejsca dla osób niepełnosprawnych i/lub uprzywilejowanych?

tak raczej tak raczej nie nie

d. Czy w pojazdach przyciski do zatrzymywania są na odpowiedniej wysokości?

tak raczej tak raczej nie nie

Większość linii i kursów autobusów przejeżdżających przez miasto jest obsługiwana przez pojazdy niskopodłogowe, wyposażone w miejsca dla osób niepełnosprawnych

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

i uprzywilejowanych. W autobusach niskopodłogowych przyciski i uchwyty są na właściwej wysokości, natomiast w starych typach autobusów przycisk "stop" jest zdecydowanie za wysoko. W nowych typach autobusów jako problem wskazywano małą liczbę miejsc do siedzenia i usytuowanie niektórych z nich na podwyższeniu, co utrudnia siadanie

5. Dostępny jest specjalistyczny transport dla niepełnosprawnych seniorów.

a. Czy urząd miasta/gminy oferuje bezpłatny transport dla niepełnosprawnych seniorów?

tak nie

b. Czy urząd miasta/gminy oferuje płatny transport dla niepełnosprawnych seniorów?

tak nie

c. Czy z takiego transportu mogą korzystać także inni seniorzy?

tak nie

Komentarze i przykład:

Seniorzy wskazują jako poważne utrudnienie brak specjalistycznego transportu umożliwiającego dowóz przede wszystkim do placówek dziennego pobytu usytuowanych w znacznej odległości od przystanków linii MZK – np. Dzienny Dom Pobytu dla osób starszych „Józefów” przy ulicy Grzybowej.

6. Przystanki i stacje są wygodnie usytuowane, dostępne, bezpiecznie, czyste, dobrze oświetlone i dobrze oznaczone, z odpowiednimi, osłoniętymi miejscami do siedzenia.

a. Czy przystanki są ulokowane w miejscach dostępnych dla seniorów i pozbawione barier architektonicznych?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy przystanki są czyste (np. bez graffiti) i dobrze oświetlone w nocy?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy w większości przystanki/stacje mają miejsca do siedzenia z oparciami i siedziskami na odpowiedniej wysokości?

tak raczej tak raczej nie nie

Komorowice, ul. Daszyńskiego. Przystanek bez zadaszenia i miejsc do siedzenia.

Komorowice. Zjazd z ul. Warszawskiej do Mazańcowickiej. Przystanek autobusowy bez zadaszenia i miejsc siedzących.

Komorowice. Ul. Grażyńskiego przy zakładach FIATA. Przystanek autobusowy bez zadaszenia i miejsc siedzących.

Komorowice. Ul. Grażyńskiego przy skrzyżowaniu z ul. Mazańcowicką. Przystanek autobusowy bez zadaszenia i miejsc siedzących.

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

7. Zapewniona jest pełna i dostępna informacja o trasach, rozkładzie jazdy i usługach specjalnych.

a. Czy przystanki są oznakowane w sposób czytelny tzn. rozkład jazdy i nazwa przystanku oraz linie go obsługujące są pokazane w sposób przejrzysty (np. komunikat na odpowiedniej wysokości, użyta odpowiednia wielkość czcionki, zrozumiałe symbole)?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy w pojazdach komunikacji publicznej znajdują się na zewnątrz i wewnątrz numery pojazdu?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy w pojazdach pokazywana jest w środku informacja o trasie przejazdu, kolejnych przystankach?

tak raczej tak raczej nie nie

d. Czy w pojazdach informacje o trasie przejazdu są podawane w formie głosowej?

tak raczej tak raczej nie nie

e. Czy rozkład jazdy i mapa przystanków jest dostępny poprzez stronę internetową lub aplikację na telefony komórkowe?⁸

tak nie

f. Czy jest dostępny rozkład i mapa przystanków poprzez stronę internetową, dostosowaną do potrzeb seniorów (np. dobre skonstrastowanie treści, a powiększona strona nie gubi treści)?

tak nie

Większość seniorów podkreśla, że rozkłady jazdy na przystankach umieszczone są zbyt wysoko i zapisane zbyt małą czcionką, w większości nieoświetlone. Opisy są mało czytelne i często niezrozumiałe. Seniorzy muszą prosić o pomoc przy odczytywaniu rozkładu jazdy. Jednakże do rozkładów dodano spis przystanków obsługiwanych w kolejności przez daną linię.

8. Drogi są dobrze utrzymane, z zakrytymi kanałami ściekowymi i dobrze oświetlone. Czy drogi na terenie miasta/gminy są prawidłowo utrzymane (np. zakryte kanały ściekowe, wymalowane linie środkowe i boczne, wyraźnie oznaczone przejścia dla pieszych)?

tak raczej tak raczej nie nie

⁸ INTERNETOWY ROZKŁAD JAZDY MZK: http://www.mzkb-b.internetdsl.pl/ps_main.htm

Ul. Barkowska; brak chodników na całej długości ulicy.

Ul. Komorowicka, od ul. Bestwińskiej (rondo) do kościoła w Komorowicach. Brak chodników; duży ruch pieszych i pojazdów. Zagrożenie zdrowia i życia pieszych, zwłaszcza starszych.

b. Czy przejścia dla pieszych są oświetlone?

tak raczej tak raczej nie nie

Generalnie drogi główne są dosyć dobrze utrzymane, oznaczone i oświetlone (podkreślić należy rozmieszczone wzdłuż głównych ulic bardzo ładne dekoracje świąteczne). Na drogach bocznych często nawierzchnia jest zniszczona, brakuje chodników.

Komorowice, ul. Konwojowa prowadząca do wielu renomowanych zakładów przemysłowych. Stan jezdni i chodników poniżej wszelkich standardów.

Przestrzeń publiczna i budynki

1. **Miejsca publiczne są czyste i przyjemne. Czy spacerując główną ulicą/placem miasta/gminy ma się wrażenie czystości i porządku?**

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład: Seniorzy mieszkający w Komorowicach Krakowskich wskazują, na czystość i schludność przede wszystkim wokół prywatnych posesji.

2. **Jest odpowiednio dużo przestrzeni zielonych i miejsc do siedzenia na powietrzu, są dobrze utrzymane i bezpieczne.**

a. Czy w zasięgu 15-minutowego spaceru znajduje się przestrzeń zielona (np. park, skwer, las, łąka)?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy miejsca do siedzenia są rozmieszczone w odległościach umożliwiających regularny odpoczynek?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy miejsca do siedzenia są wyposażone w oparcia a siedziska są na odpowiedniej wysokości?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład:

Ławki znajdują się przede wszystkim w miejscach wypoczynku (tereny zielone: parki, skwerki, place), natomiast rzadko są usytuowane w ciągach komunikacyjnych – deptakach (np. ul. 11 Listopada).

3. Czy przy ulicach na terenie miasta/gminy znajdują się chodniki?

tak raczej tak raczej nie nie

4. Chodniki są dobrze utrzymane (równe płyty chodnikowe, wolne od przeszkód)?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład: Plac Wojska Polskiego – chodniki są w stanie wymagającym naprawy – nie można się po nich poruszać wózkami inwalidzkimi, a ulice są często zastawione przez samochody, podobnie na bocznych ulicach na np. ul. Cyniarska. Jednakże miasto sukcesywnie remontuje infrastrukturę dla pieszych, przede wszystkim na najbardziej uczęszczanych trasach; przykładem może tu być ul. 11 Listopada lub Stare Miasto.

Ulica Cyniarska - Śródmieście Białe

5. **Chodniki nie są śliskie, są wystarczająco szerokie dla wózków inwalidzkich i mają krawężniki na poziomie jezdni.**

a. Czy zimą chodniki są odśnieżane?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy w czasie deszczu nawierzchnia chodników jest śliska?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy przy przejściach dla pieszych krawężniki są posadowione na poziomie jezdni?

tak raczej tak raczej nie nie

d. Czy chodniki w mieście/gminie są wystarczająco szerokich, aby mogły się po nich poruszać osoby na wózków inwalidzkich?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład:

Plac Wojska Polskiego

Plac Wojska Polskiego i ul. Łukowa - Śródmieście Białe

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

6. **Jest wystarczająco dużo przejść dla pieszych i są one bezpieczne dla niepełnosprawnych. Mają zabezpieczenia antypoślizgowe, wizualne i audio wskazówki informujące o czasie przekraczania pasów.**

a. Czy przejścia dla pieszych zlokalizowane są we właściwych miejscach?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy przejścia są wyposażone w wizualne i/lub dźwiękowe informacje dotyczące pozostałego czasu na przekroczenie?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy sygnalizacja świetlna na przejściach jest dostosowana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, tzn. czas przejścia ustawiony jest w sposób, umożliwiający przejście całej drogi przy prędkości nie większej niż 1,4 m/s (ok. 5 km/h)?

tak raczej tak raczej nie nie

d. Czy przejścia przy zejściu z chodnika są wyposażone w zabezpieczenia antypoślizgowe?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład:

Przejście dla pieszych –Śródmieście Biała główna ulica Piłsudskiego.

Ul. Cyniarska - Śródmieście Białe

7. Drogi rowerowe są oddzielone od chodników i innych miejsc dla pieszych.

a. Czy miasto/gmina posiada uchwalone standardy infrastruktury rowerowej (lub inny odpowiedni dokument), uwzględniający potrzeby seniorów (np. poruszanie się rowerami trzykołowymi, ograniczenia co do wzniesień dróg rowerowych, oświetlenia w nocy, utrzymania dróg w okresie zimowym)?

tak nie

b. Czy ruchliwe drogi i ścieżki rowerowe są wydzielone z chodników i miejsc przeznaczonych dla pieszych?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład:

Miasto aktywnie polepsza infrastrukturę rowerową, w tym przeznaczoną do celi rekreacyjnych dostosowanych dla osób starszych. W ostatnich latach otwarta została trasa rowerowa

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

prowadząca nad rzeką Białą (przebiegająca zarówno przez Śródmieście jak i Komorowice Śląskie graniczące z Komorowicami Krakowskimi). Trasa jest zlokalizowana na terenie płaskim, oświetlona oraz wyraźnie oznaczona.

8. Bezpieczeństwo na przestrzeniach otwartych zapewniają: dobre oświetlenie, patrole policyjne i straży miejskiej.

a. Czy w moim odczuciu miasto/gmina jest bezpieczna?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy chodniki, ulice i place są prawidłowo oświetlone?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy patrole policji i straży miejskiej są widoczne na ulicach i placach?

tak raczej tak raczej nie nie

Specjalne projekty dla seniorów (np. Senior III); własne projekty Książnicy Beskidzkiej:

Policja ciągle odnotowuje przestępstwa dokonywane na osobach starszych metodą „na wnuczka”, „znajomego syna, córki”, „na urzędnika”, itp. Niektórzy sprawcy podają się także za policjantów. Policji trudno jest chronić osoby starsze przed tego typu przestępstwami, ponieważ dochodzi do nich na ogół w mieszkaniu, domu, bez udziału świadków. Poza przestępczością kryminalną równie ważne jest bezpieczeństwo osób starszych na drodze. Celem programu jest również uświadomienie seniorom ograniczeń wynikających z wieku, wskazanie sposobów zwiększenia ich bezpieczeństwa na drodze.

Książnica Beskidzka oraz Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej zapraszają do udziału w programie „Senior III”, którego głównym celem jest podniesienie bezpieczeństwa osób starszych w aspekcie przestępstw przeciwko mieniu oraz zagrożeń komunikacyjnych.

Program adresowany jest do osób w wieku powyżej 50 roku życia. Spotkania z osobami starszymi oraz ich opiekunami, rodzinami, pracownikami instytucji pomocowych, itp. mającymi kontakt z seniorami organizowane są m.in. w bibliotece. Każde ze spotkań trwa nie dłużej niż 60 min.

W trakcie spotkań omawiane są następujące zagadnienia:

- bezpieczeństwo w miejscu/okolicy zamieszkania,
- bezpieczeństwo w miejscach publicznych, również takich obiektach jak szpitale i przychodnie lekarskie,
- bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej,

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

- kształtowanie bezpiecznej przestrzeni publicznej,
- zagrożenia związane z użytkowaniem kart płatniczych,
- zagrożenia komunikacyjne.

Spotkania prowadzą policjanci w składzie: nadkom. mgr Aleksandra Gęga, nadkom. mgr Wiesław Mizia – specjaliści z Wydziału Prewencji KMP w Bielsku-Białej oraz wyznaczony policjant Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej. Koordynatorem projektu jest mgr Katarzyna Ruchała – kierownik Działu APM w Książnicy Beskidzkiej.

9. **Punkty usługowe instytucji publicznych są usytuowane razem i są łatwo dostępne (bez barier).**

a. Czy miejskie punkty usługowe są pozbawione barier architektonicznych (np. są podjazdy, windy)?

tak raczej tak raczej nie nie

Niski poziom dostosowania obiektów i urządzeń przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, na który wskazano w „Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2020 roku” w uwarunkowaniach rozwoju w dziedzinie priorytetowej: „Zdrowotność”⁹.

KARTĘ NALEŻY POWIELIĆ DLA KAŻDEGO ANALIZOWANEGO OBIEKTU

Pytania pomocnicze - można wypełnić dla każdego analizowanego obiektu – dla małych gmin – 2-3 obiekty; w dużej gminie – do 5 obiektów (np. urząd miasta, ośrodek pomocy społecznej, biblioteka, publiczny ośrodek zdrowia):

PRZYCHODNIA ZDROWIA ul. Komorowicka

- Czy są wyznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy zapewniony jest bezpośredni podjazd pod drzwi wejściowe lub windę?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy drzwi wejściowe (tradycyjne, rozsuwane) są szersze od wózka?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy w budynku jest antypoślizgowa podłoga?
 tak raczej tak raczej nie nie

⁹ Zob. UCHWAŁA NR XX/496/2012 RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2020 roku”, s.72

- Czy w budynku jest dostępna toaleta?
 tak tak, dla osób niepełnosprawnych nie
- Czy przy i w budynku jest system pochylni i podjazdów lub windy, transportery, podnośniki, umożliwiające komfortowe poruszanie się osobom na wózkach lub o kulach?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy w budynku wyrównany jest poziom progów i posadzek?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy w budynku są wystarczająco szerokie trasy komunikacyjne (umożliwiające swobodne minięcie się dwóch osób na wózkach)?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Jeśli są konieczne to czy w budynku prowadzone są prace adaptacyjne do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych?
 tak nie
- Czy przy schodach w budynku i na zewnątrz są zamocowane poręcze?
 tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykłady – wejście do specjalistycznej przychodni zdrowia ul. Komorowicka

Parking płatny, co zdaniem seniorów stanowi dużą niedogodność. Chodniki wokół przychodni nierówne (kałuże, wyboje).

DOM KULTURY KOMOROWICE PL. J NIEMCZYKA

Na terenie dzielnicy działalność prowadzi Dom Kultury w Komorowicach – jedna z dziesięciu placówek Miejskiego Domu Kultury w Bielsku-Białej. Jego siedzibą jest zabytkowy budynek przy ul. Olimpijskiej 16 (róg placu J. Niemczyka)

- Czy są wyznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy zapewniony jest bezpośredni podjazd pod drzwi wejściowe lub windę?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy drzwi wejściowe (tradycyjne, rozsuwane) są szersze od wózka?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy w budynku jest antypoślizgowa podłoga?
 tak raczej tak raczej nie nie

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

- Czy w budynku jest dostępna toaleta?
 tak tak, dla osób niepełnosprawnych nie
- Czy przy i w budynku jest system pochylni i podjazdów lub windy, transportery, podnośniki, umożliwiające komfortowe poruszanie się osobom na wózkach lub o kulach?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy w budynku wyrównany jest poziom progów i posadzek?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Czy w budynku są wystarczająco szerokie trasy komunikacyjne (umożliwiające swobodne minięcie się dwóch osób na wózkach)?
 tak raczej tak raczej nie nie
- Jeśli są konieczne to czy w budynku prowadzone są prace adaptacyjne do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych?
 tak nie
- Czy przy schodach w budynku i na zewnątrz są zamocowane poręcze?
 tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykłady

W Domu Kultury usytuowana jest Filia biblioteki, znajduje się na piętrze, które nie jest dostępne przy pomocy windy.

Książnica Beskidzka: dostępność dla osób starszych/niepełnosprawnych (bariery architektoniczne). Książnica Beskidzka zlokalizowana jest w 18 budynkach, w tym: wejścia do budynku dla osób starszych, poruszających się na wózku dostosowanych jest 9 lokali, a udogodnienia wewnątrz budynku ma 5 lokali. Żaden lokal nie ma udogodnień dla użytkowników niewidzących i słabowidzących.

Możliwości parkingowe – Biblioteka Główna ul. Słowackiego 17 A, ma własny parking (30 miejsc, z wyznaczonymi miejscami dla użytkowników). Natomiast użytkownicy placówek filialnych korzystają z ogólnodostępnych parkingów.

Punkty usługowe są rozmieszczone w dużych odległościach od siebie.

10. **Budynki użyteczności publicznej (np. biblioteka, ośrodek pomocy społecznej, szkoła, publiczna placówka zdrowia) są dobrze oznaczone na zewnątrz i wewnątrz, mają wystarczającą liczbę miejsc do siedzenia i toalet, łatwo dostępnych wind, ramp, poręczy, schodów i antypoślizgowych podłóg oraz parkingów.**

a. Czy miejskie budynki są prawidłowo oznaczone, tzn. wyraźne, duże litery i czytelne symbole?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy w budynkach użyteczności publicznej są miejsca do siedzenia z oparciami a siedziska są na odpowiedniej wysokości?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy w budynkach użyteczności publicznej wszystkie piętra są dostępne dla seniorów (np. windy, rampy)?

tak raczej tak raczej nie nie

d. Czy w sąsiedztwie miejskich budynków użyteczności publicznej są parkingi, dostosowane do osób starszych (np. wymalowane większe miejsca postojowe)?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład: Książnica Beskidzka

11. **Jest wystarczająco dużo toalet w miejscach publicznych. Są one czyste i łatwo dostępne.**

a. Ile w mieście/gminie jest publicznych toalet i gdzie są one zlokalizowane (np. przy parkach, terenach zielonych)? W mieście brak wystarczającej ilości toalet.

b. W jakich godzinach działają publiczne toalety?

c. Czy toalety są płatne? tak raczej tak raczej nie nie

d. Czy dostęp do toalet pozbawiony jest barier architektonicznych (np. mają rampy)?

tak raczej tak raczej nie nie

e. Czy toalety dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych (np. poręcze, urządzenia sanitarne na odpowiedniej wysokości)?

tak raczej tak raczej nie nie

f. Czy toalety są czyste?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład:

Ul. Mikołaja Kopernika – Stare Miasto

Ul. Mikołaja Kopernika – Stare Miasto

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

Warunki mieszkaniowe

1. **Mieszkania są tanie i dostępne, ulokowane na bezpiecznych obszarach, w pobliżu usług i innych mieszkańców.** (Dane można uzyskać w wydziale gospodarki komunalnej)

a. Czy miasto prowadzi aktywną politykę mieszkaniową wspierającą zamiany mieszkań przez seniorów, tak by były dostosowane do ich potrzeb (np. odpowiednia wysokość czynszów, mieszkania pozbawione barier architektonicznych)?

tak nie

b. Czy budynki pozostające w administracji urzędu miasta/gminy są dostępne dla osób starszych (np. mają rampy, windy)?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład:

Działania MOPS wspólnie z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej i Administracją Domów Mieszkalnych oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w zakresie porządkowania lokali zajmowanych przez osoby starsze, niepełnosprawne.

Mieszkania przy ulicy Cechowej, Barlickiego, 11 Listopada będące w zasobach komunalnych nie posiadają rampy ani windy.

Komunikacja i informacja (trzeba sprawdzić w urzędzie)

1. **Podstawowy system informacji dociera do mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych.**

a. Czy wszystkie strony internetowe prowadzone przez urząd gminy/miasta i podległe im instytucje są dostosowane do potrzeb seniorów np. dobrze skonstrastowane i możliwe jest ich powiększenie bez utraty czytelności?

tak nie

Komentarze i przykład:

Strony Internetowe jednostek są dostępne dla osób starszych tzn. mogą być powiększone bez utraty ich czytelności i są kontrastowe.

2. **Zapewnione jest regularne i szerokie rozpowszechnianie informacji.**

a. Czy w większości działań urząd miasta/gminy wykorzystuje dla informowania kanały dostępne dla seniorów, w tym zwłaszcza radio, prasę i telewizję lokalną?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład:

W informowaniu o działaniach realizowanych przez Miasto osoby starsze informowane są m.in. poprzez: lokalne radio, telewizję, prasę, bezpłatny Magazyn Samorządowy – wydawany przez Miasto, stronę Internetową Urzędu i/lub miejskich jednostek organizacyjnych.

Promowana jest ustna komunikacja dostępna dla starszych ludzi.

b. Czy w urzędzie i/lub instytucjach podległych istnieją infolinie udzielające informacji o świadczonych usługach?

tak nie

c. Czy istnieje zintegrowana informacja telefoniczna (infolinia) o świadczonych usługach publicznych?

tak nie

Komentarze i przykład:

W Mieście Bielsko-Biała nie funkcjonuje zintegrowana informacja telefoniczna o świadczonych usługach publicznych.

3. Informacja drukowana – w tym oficjalne formularze, napisy w lokalnej TV, teksty na tablicach świetlnych – ma duże litery, kluczowe rzeczy są wybite w jasnych nagłówkach i tłustym drukiem.

a. Czy wszystkie wydawane przez miasto/gminę i instytucje im podległe materiały są dostosowane do potrzeb osób starszych (np. odpowiednia wielkość czcionki, dobór kolorów)?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy wszystkie formularze wykorzystywane przez miasto/gminę i instytucje im podległe są dostosowane do potrzeb seniorów?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy załatwienie sprawy przez telefon w urzędzie miasta/gminy było możliwe dla seniora (tzn. zrozumiałe i jasne)?

tak raczej tak raczej nie nie

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

Komentarze i przykład:

Zdaniem seniorów w przypadku załatwienia sprawy drogą telefoniczną pracownicy Urzędu są pomocni, w sytuacjach skomplikowanych spraw oddzwaniają z ostateczną informacją.

Większość formularzy dostępnych w wersji elektronicznej jest dostosowanych do seniorów, w wersji edytowalnej; można je powiększać, są kontrastowe. Jednostki, Wydziały, których wnioski nie są dostępne w wersji elektronicznej, poproszone zostały o ich uzupełnienie, zarówno na stronie Urzędu Miejskiego jak i platformy SEKAP.

Zwrócono uwagę, aby wnioski były w wersji edytowalnej, tak aby osoby niewidome i niedowidzące samodzielnie mogły je wypełnić i przesłać do właściwej instytucji.

Formularze wydrukowane często stanowią wzór wynikający z aktów prawnych. W przypadku gdy czcionka jest za mała, pracownicy zawsze pomagają taki formularz wypełnić. Ponadto pracownicy Urzędu przyjeżdżają do miejsca zamieszkania osób schorowanych, które samodzielnie nie mogą załatwić sprawy w Urzędzie Miejskim, przykładowo przy wnioskowaniu o nowy dowód osobisty, przywożą go. Taka sama sytuacja ma miejsce w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności podczas wydawania kart parkingowych. Również w tym przypadku Przewodniczący Zespołu z wnioskiem o wydanie karty udaje się do miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej.

4. Sprzęt elektroniczny, telefony, radia, TV, bankomaty, biletomaty mają duże przyciski i duże litery.

a. Czy sprzęt (np. dokumentomaty – automat do składania pism urzędowych i/lub wnoszenia opłat, komputery, systemy rejestracji w kolejce) udostępniany na terenie urzędu miasta/gminy i instytucji im podległych jest dostosowany do potrzeb seniorów (np. duże przyciski i litery)?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy w wypadku stosowania sprzętu elektronicznego jest osoba pomagająca z niego skorzystać osobom tego potrzebującym?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarze i przykład:

W Wydziale Komunikacji znajduje się biletomat. Zarówno przyciski jak i czcionka są duże oraz czytelne. Jeżeli osoba ma problem z jego obsługą to obok znajduje się stanowisko informacyjne, a jego pracownicy zawsze pomogą w obsłudze urządzenia.

5. Jest szeroki dostęp do komputerów i internetu za darmo lub bardzo tanio w publicznych miejscach takich jak biura rządowe, domy kultury, biblioteki.

a. Czy w instytucjach miejskich udostępniany jest bezpłatnie dostęp do internetu dla osób starszych?

tak nie

b. Czy w takich instytucjach sprzęt jest dostosowany do potrzeb osób starszych?

tak nie

c. Czy w instytucjach miejskich jest osoba pomagająca skorzystać z internetu osobom tego potrzebującym?

tak raczej tak raczej nie nie

Pozytywny przykład dostępu do internetu stanowi biblioteka miejska – Książnica Beskidzka.

Dostęp do internetu (bezpłatny, zabezpieczony z możliwością informacji dla osób starszych) – w Książnicy ogółem dla użytkowników są 64 komputery. Korzystanie ze stanowisk internetowych jest bezpłatne, zgodnie z *Regulaminem korzystania z Internetu punkt 2: Prawo do korzystania z internetu przysługuje każdej osobie posiadającej ważną imienną kartę biblioteczną Książnicy Beskidzkiej. Każde stanowisko zabezpieczony jest programem antywirusowym.*

Partycypacja społeczna, obywatelska i włączenie społeczne

1. Dostępność imprez miejskich dla seniorów (plenerowych, w domach kultury i innych placówkach miejskich):

a. Czy miejsca plenerowych imprez miejskich są dostępne dla osób, które mają trudności z poruszaniem się (np. teren jest płaski, utwardzony, jest wystarczająco dużo miejsc do siedzenia, siedzenia są z oparciami)?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy te miejsca są dobrze oświetlone, aby łatwo można się było poruszać się po tym terenie?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy te miejsca są położone blisko przystanków komunikacji publicznej?

tak raczej tak raczej nie nie

d. Czy wszystkie imprezy kończą się w czasie, kiedy funkcjonuje transport publiczny?

tak raczej tak raczej nie nie

e. Czy imprezy organizowane przez miasto są bezpłatne dla seniorów?

tak nie

f. Czy wprowadzono np. Kartę Seniora lub inne rozwiązania ze zniżkami na różne działania miejskie?

tak nie

Komentarze i przykład: Instytucje Kultury takie jak: Galeria Bielska BWA, Teatr Polski w Bielsku Białej, Teatr Lalek Banialuka proponują liczne zniżki dla seniorów, na niektóre imprezy, wystawy i odczyty wstęp jest bezpłatny. Przykładowo, wstęp na basen dla seniorów jest tańszy o 50% od regularnej ceny.

2. Dobra informacja o wydarzeniach miejskich – sposób upowszechniania informacji, kompletność informacji (czy informacja jest wyczerpująca; np. dostępność WC, transportu):

a. Czy informacja o wydarzeniach miejskich jest umieszczona we wszystkich miejscach przeznaczonych do zamieszczenia/wywieszania ogłoszeń?

tak raczej tak raczej nie nie

b. Czy informacja o tych imprezach jest umieszczona w punktach usługowych, sklepach, itd.?

tak raczej tak raczej nie nie

c. Czy ogłoszenia są przygotowane czytelną czcionką, dobrze skonstruowaną, zawierają informacje o dojeździe na miejsce imprezy, dostępności WC, ewentualnej odpłatności, utrudnieniach dla osób mających trudności z poruszaniem się?

tak raczej tak raczej nie nie

Komentarz (np. czy seniorzy mają dostęp do takich informacji, jaki byłby najlepszy sposób ich upowszechniania).

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

Dostęp do informacji o wydarzeniach kulturalnych dostępny jest:

- na plakatach i billboardach wywieszanych w różnych miejscach w mieście (w tym w środkach komunikacji miejskiej);
- w internecie na stronach instytucji kultury i stronach informacji miejskiej;
- w punktach informacji w centrach handlowych;
- w miesięczniku „Pełna kultura”, które jest kompletnym zestawieniem wszelkich imprez kulturalnych w mieście w ciągu konkretnego miesiąca; magazyn jest opracowane w sposób komunikatywny, jest dystrybuowany bezpłatnie i powszechnie we wszystkich placówkach miejskich, w sklepach, w centrach handlowych, ośrodkach kultury i innych placówkach publicznych.

Ważniejsze adresy informacyjne – internetowe:

<http://www.um.bielsko.pl/>

<http://bielskobiala.naszemiasto.pl/>

<http://www.infomaza.bielsko.pl> – informacje o Bielsku-Białej i okolicy

<http://www.pelnakultura.info/index.html>

3. Proponuje się różnorodne działania biorące pod uwagę zróżnicowane potrzeby populacji seniorów, a także imprezy skierowane do różnych grup wiekowych:

a. Czy urząd miasta diagnozuje potrzeby seniorów w zakresie ich zainteresowań, oczekiwań dotyczących spędzania wolnego czasu (np. badania ankietowe, rozmowy, inne formy uzyskiwania informacji) (dane do uzyskania w wydziale spraw społecznych)

tak nie

Jeśli tak, to w jakiej formie badania (opisano szczegółowo powyżej)

b. Czy organizowano w ostatnich 2 latach dla seniorów tematyczne imprezy miejskie (np. wieczorki literackie, porady kulinarne, porady typu “zrób to sam”, spotkania z ciekawymi ludźmi różnych profesji i zainteresowań)?

tak nie

c. Czy te działania mają charakter trwały i regularny?

tak nie

d. Czy organizowano w ostatnich 2 latach dla seniorów imprezy sportowe, dostosowane do ich możliwości psychofizycznych (np. nordic walking, joga, ćwiczenia rehabilitacyjne)?

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu
Obywatele dla Demokracji

tak

nie

Zajęcia komputerowe dla seniorów – zajęcia, w których uczestniczyły osoby 50+. W związku z rozwojem informatyzacji został przygotowany i prowadzony kursy obsługi komputerów, które cieszy się dużą popularnością (trwają zapisy). Seniorzy uczą się obsługiwać komputery, korzystać z poczty elektronicznej oraz korzystać z możliwości, jakie oferuje internet. Przede wszystkim mając na uwadze rosnącą jego dostępność, tak jak wymienione wyżej stanowiska w bibliotekach.

Współpraca Książnicy z instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się działalnością na rzecz tych grup jest prowadzona od lat, cyklicznie. Bibliotekarze prowadzący zajęcia biblioterapeutyczne bezpośrednio kontaktują się z przedstawicielami instytucji: Polskim Związkiem Niewidomych, Polskim Związkiem Głuchych, Subrejonowym Ośrodkiem Leczenia Psychiatrycznego, Kliniką św. Łukasza, Uniwersytetem III Wieku, MOPS osiedle Śródmieście Bielsko, Domem Pomocy Społecznej dla Osób Starszych, Fundacją „Dziecięce Marzenia” i stowarzyszeniami na rzecz osób niepełnosprawnych „ADA”, „Amazonki”, „Teatrem Grodzkim”, „Stowarzyszeniem Bronów”, Domem Pomocy Społecznej w Wilkowicach, Klubem Inteligencji Katolickiej oraz ze szkołami integracyjnymi i innymi placówkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Seniorzy i osoby niepełnosprawne aktywnie uczestniczą w innych działaniach kulturalno-edukacyjne. Są to: wystawy, spotkania autorskie, wykłady, warsztaty literackie, plastyczne, okazjonalne spotkania czytelnicze realizowane przez całą sieć placówek Książnicy Beskidzkiej adresowane do wszystkich mieszkańców Bielska-Białej i powiatu bielskiego, niezależnie od wieku, statusu społecznego, wykształcenia.

e. Czy organizowano w ostatnich 2 latach imprezy miejskie skierowane do różnych pokoleń (np. seniorzy i młodzież, seniorzy i dzieci)?

tak

nie

Jeśli tak, to jakie - **informacja o Krakowskim Salonie Poezji w Bielsku-Białej - jednym z ulubionych miejsc bielskich seniorów ale nie tylko...**

Krakowski Salon Poezji to inicjatywa Anny Dymnej. W niedzielne przedpołudnia aktorzy czytali swoje ulubione wiersze. Słowom towarzyszyła muzyka na żywo w wykonaniu wybitnych instrumentalistów. Z publicznością spotykali się aktorzy teatrów krakowskich i goście zapraszani z innych miast

Z czasem Salony tworzone były w innych miastach Polski. Dzięki inicjatywie Centrum Sztuki Kontrast od 2006 roku Bielska Edycja Krakowskiego Salonu Poezji zaczęła być organizowana w pięknych salach Muzeum w Bielsku-Białej. Od stycznia 2013 roku bielski Salon odbywa się w Galerii Bielskiej BWA (Biura Wystaw Artystycznych). Organizatorem spotkania jest Centrum Sztuki Kontrast przy współpracy Galerii Bielskiej BWA.

Spotkania z poezją w ramach Salonu mają miejsce w niedzielę raz na miesiąc. W najbliższą niedzielę (13.12.2015 r.) będzie miała miejsce już 91 edycja bielskiego salonu.

Wstęp na spotkania, w których biorą udział zapraszani aktorzy i muzycy, zapewniający poezji oprawę muzyczną, jest bezpłatny. Salony są bardzo popularne i zmiana miejsca z zamku na Galerię BWA była spowodowana tym, że sala na zamku nie mieściła już wszystkich chętnych. Na widowni zwykle przeważają osoby w wieku senioralnym ale uczestniczą także młodzież.

f. Czy zachęcano w ostatnich 2 latach seniorów do pomocy sąsiedzkiej (np. bank czasu)?

tak nie

Jeśli tak, to jakiej

Książnica Beskidza – Akcja Książka do domu – systematyczne dostarczanie książek osobom starszym/niepełnosprawnym z terenu miasta i powiatu. Książki dostarczają wolontariusze, bibliotekarze.

4. Urząd podejmuje działania włączające seniorów w życie społeczne (dane do zdobycia w wydziale polityki społecznej i na BIP):

a. Czy w lokalnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zapisane są działania/przedsięwzięcia na rzecz seniorów?

tak nie

Jeśli tak, to jakie to działania

UCHWAŁA NR XLI/967/2014 RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020"¹⁰, określa cele strategiczne, kierunki działań strategicznych oraz przedsięwzięcia na rzecz seniorów, t.j.

¹⁰ Źródło: http://www.bielsko-biala.pl/strona-3131-strategia_rozwiazywania_problemw.html
Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu

C6 Promowanie aktywności kulturalnej sprzyjającej integracji społecznej:

C6K1 Włączenie osób o niskich dochodach w nurt życia kulturalnego

C6K2 Poszerzenie oferty kulturalnej dla osób starszych i niepełnosprawnych

C7K3 Wspieranie rozwoju sportu amatorskiego i rekreacji w celu poprawy kondycji fizycznej i stanu zdrowia mieszkańców

C7K3P2 Poprawa dostępności do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej poprzez dostosowanie jej do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych

C 8 Przeciwdziałanie ubóstwu i zjawiskom wykluczenia społecznego oraz wzrost spójności społecznej

C8K3 Aktywne włączenie osób starszych do życia społecznego:

- Realizacja projektów promujących aktywność społeczną seniorów, w szczególności działań mających na celu niwelowanie barier pokoleniowych,
- Tworzenie sieci środowiskowych i samopomocowych form wsparcia seniorów oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób starszych.

C8K6 Zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym oraz wsparcia dla ich rodzin:

- Tworzenie grup wsparcia dla rodzin osób starszych i niepełnosprawnych,
- Świadczenie usług całodobowej opieki osobom, starszym i niepełnosprawnym.
 - b. Czy realizowane są obecnie w mieście programy skierowane do seniorów?
 tak nie

Jeśli tak, to jakie to programy (jaki jest ich cel, działania, czas trwania)

UCHWAŁA NR XLI/969/2014 RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia "Miejskiego Programu na rzecz Osób Starszych na lata 2014-2020"¹¹

Cel główny Programu:

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz poprawa jakości ich życia poprzez zapewnienie im warunków do pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także kształtowanie pozytywnego wizerunku wśród społeczeństwa.

Cel strategiczny I: Pomoc, wsparcie i zapewnienie osobom starszym bezpieczeństwa socjalnego.

Cele szczegółowe:

¹¹ Źródło: http://www.um.bielsko.pl/strona-214-programy_branzowe.html

- 1) Wsparcie osób starszych w ich środowisku zamieszkania.
- 2) Wspieranie rodziny osób starszych.
- 3) Rozwój ośrodków wsparcia dziennego i całodobowego dla osób starszych.

Zadania:

1. Rozwój różnych form wsparcia dla osób starszych w miejscu zamieszkania.
2. Upowszechnianie informacji na temat dostępności do usług świadczonych na rzecz osób starszych przez instytucje i organizacje.
3. Doskonalenie wiedzy zawodowej pracowników pomocy społecznej w zakresie wspierania osób starszych.
4. Propagowanie nowoczesnych rozwiązań w celu zwiększenia bezpieczeństwa seniorów (teleopieka).
5. Utworzenie w Domach Pomocy Społecznej miejsc pobytu tymczasowego dla osób starszych.
6. Rozwój wolontariatu działającego na rzecz osób starszych.
7. Udzielanie pomocy psychologicznej oraz rozwój poradnictwa dla rodzin osób starszych.
8. Integrowanie rodziny poprzez wspieranie jej w opiece nad seniorem.
9. Promowanie tworzenia pomocy sąsiedzkiej dla osób starszych.

5. Urząd i miejskie placówki prowadzą konsultacje z seniorami na temat ich potrzeb i oczekiwań (dane do zdobycia w wydziale polityki społecznej):

- a. Czy w mieście działa Rada Seniorów lub pełnomocnik ds. seniorów?

tak nie

Jaki jest tryb powoływania Rady/Pełnomocnika

Uchwała NR VIII/111/2015 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie utworzenia Rady Seniorów Miasta Bielska-Białej w rozdziale 3 określa: Tryb powołania i odwołania członków Rady

§ 3. 1. stanowi: Kadencja Rady trwa 4 lata.

2. W skład Rady wchodzi 15 osób, w tym: 1) wskazanych przez podmiot działający na rzecz osób starszych, w szczególności przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku, 2) zgłoszonych osobiście, posiadających poparcie co najmniej 15 osób powyżej 60 roku życia, mieszkańców Miasta Bielska-Białej.

3. W przypadku, gdy liczba Kandydatów będzie większa niż 15, Rada Miejska w Bielsku-Białej wyłoni 15 przedstawicieli, zgodnie z trybem określonym w § 4 ust. 15-17.

4. W skład Rady mogą wchodzić wyłącznie osoby, które ukończyły 60 rok życia oraz spełniają łącznie poniższe kryteria: 1) zamieszkują na terenie Miasta Bielska-Białej, 2) działają na rzecz osób starszych–mieszkańców Miasta Bielska-Białej.

b. Czy organizacje senioralne są włączane w przygotowanie dokumentów strategicznych w mieście (np. strategia rozwoju miasta, program rozwiązywania problemów społecznych, strategie senioralne, program współpracy z organizacjami pozarządowymi)?

tak nie

Jeśli tak, to na jakich zasadach i na jakim etapie?

Zdaniem Seniorów nie byli oni włączani w opracowywanie dokumentów strategicznych, programów.

6. Usługi publiczne uwzględniają różne potrzeby i preferencje starszych osób (dane do zdobycia w wydziale polityki społecznej):

a. Czy biblioteki dostarczają seniorom książki do domu?

tak nie

Oferta e-booków (dodatkowa usługa obok dostarczania seniorom książek do domu)

Książnica Beskidzka udostępnia bezpłatnie e-booki poprzez znajdującą się na stronie internetowej, www.ksiaznica.bielsko.pl bibliotekę E-LIBRO (1965 tytułów) oraz poprzez czytnik (6000) tytułów

b. Czy w mieście są zatrudnieni asystenci osób starszych niepełnosprawnych?

tak nie

W ramach realizacji projektu pn. „Centrum Asystentury Społecznej (CAS) - model wsparcia zadań OPS/PCPR w aktywizacji społecznej i zawodowej ON”. Projektodawcą przedsięwzięcia i liderem partnerstwa w projekcie był BSA „Teatr Grodzki”; projekt uzyskał dofinansowanie w ramach Poddziałania 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym PO KL – **projekty innowacyjne. Termin realizacji od 01.10.2012 r. do 30.06.2015 r. W ramach projektu powstał model: Centrum Asystentury Społecznej** na rzecz osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, którego głównym celem jest szersze uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

c. Czy w mieście bada się potrzeby osób starszych z ograniczoną sprawnością?

tak nie

Jakie to są badania:

Badania jakie prowadzi miasto, w szczególności Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, opisano w punkcie przedstawiającym diagnozę potrzeb osób starszych.

7. Personel w urzędzie i placówkach miejskich jest pomocny i uprzejmy (dane do zdobycia w wydziale polityki społecznej):

a. Czy pracownicy urzędu i innych placówek miejskich przechodzili w ostatnim czasie szkolenia przygotowujące ich do kontaktu z osobami starszymi?

tak nie

Pracownicy miejskich jednostek organizacyjnych uczestniczyli w następujących szkoleniach związanych z tematyką osób starszych:

1. „Praca z osobą starszą – standardy opieki geriatrycznej”;
2. „Współpraca w zakresie wspomagania osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym”;
3. „Zaburzenia otępienne jako problem zdrowotny i społeczny”;
4. „Artystyczny, literacki i medialny obraz starości i niepełnosprawności”;
5. „Każde słowo ma znaczenie ..., czyli zaburzenia mowy w chorobach otępiennych”
6. „Praca terapeutyczna z osobą chorą na Alzheimera i jej rodziną”
7. „Nowe drogi pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi
8. Neurologopedia-komunikacja z osobami dotkniętymi chorobą Alzheimera,
9. „Osoby niesamodzielne: potrzeby i bariery w zakresie opieki w woj. Śląskim”
10. „Trudne sytuacje w kontaktach z klientami pomocy społecznej
11. „Organizowanie społeczności lokalnej - aktywna pomoc społeczna”
12. „Miasto edukacyjne - miastem włączającym”
13. „Wędrownie ptaki-teatralne spotkania pokoleń”
14. Pierwsza Pomoc Przedmedyczna ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych.

c. Czy w miejscach obsługi mieszkańców jest wystarczająco dużo miejsc do siedzenia, wygodnych i ergonomicznych?

tak raczej tak raczej nie nie

d. Czy miejsca obsługi mieszkańców zapewniają intymność i swobodę wypowiedzi osobom obsługiwanym?

tak raczej tak raczej nie nie

Seniorzy wskazują na MOPS, Wydział Spraw Społecznych, Urząd Stanu Cywilnego i inne, jako przykłady sprawnej administracji, pomocnej i profesjonalnej.

Wolontariat, zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji

1. Jest dużo zróżnicowanych propozycji dla seniorów wolontariuszy, ze szkoleniami, wykorzystaniem ich doświadczenia, poradnictwem i zwrotem kosztów (dane do zdobycia w wydziale polityki społecznej):

a. Czy urząd miasta i placówki miejskie proponują wolontariat dla seniorów?

tak nie

Jak miasto umożliwia realizację działań w zakresie wolontariatu osobom starszym (alokacja zasobów na ten cel: finansowych, rzeczowych, organizacyjnych, prawnych (uchwały - Program współpracy z Organizacjami Pozarządowymi)

W MOPS realizowany jest Program Giełda Wolontariatu, którego główny cel, to szerzenie idei wolontariatu w środowisku lokalnym poprzez pomoc osobom potrzebującym, starszym, niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz zwiększenie ich aktywności społecznej poprzez zaangażowanie wolontariuszy. Na przestrzeni 2015 roku (do dnia 09.12.2015r.) zawarto 61 *Porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych na czas dłuższy niż 30 dni* (dot. osób starszych), a pomoc tę świadczyło 37 wolontariuszy.

W jakie działania angażują się seniorzy wolontariusze, do jakich grup są one kierowane.

Między innymi w: Hospicjum Św. Kamila, Stowarzyszenie Wspierania Rodziny w Bielsku – Białej, Miejską Radę Senioralną, Akademię Seniora (<http://www.akademia.wsa.bielsko.pl>) i wiele innych.

b. Czy pracownicy urzędu i jednostek organizacyjnych (w tym: pomocy społecznej, kultury, edukacji, służby zdrowia) zostali przeszkoleni do prowadzenia wolontariatu seniorów?

tak nie

2. Dla seniorów są organizowane działania, których celem jest nabycie nowej wiedzy, umiejętności oraz kształtowanie postaw wpływających na procesy aktywnego i zdrowego starzenia się (Lifelong Learning) (dane do zdobycia w wydziale polityki społecznej):

a. Czy władze samorządowe wspierają tworzenie uniwersytetów trzeciego wieku?

Projekt współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu

Obywatele dla Demokracji

tak nie

b. Czy dla seniorów są organizowane kursy komputerowe i dostępu do internetu?

tak nie

Komorowice, ul. Świętego Jana Chrzyciciela

Komorowice, pl. J Niemczyka